

Kielce, 08.05.2015 r.

WK-60.40.2014 ¹⁹⁵⁸2015

Pan Piotr Strzelecki
Dyrektor Publicznej Szkoły Podstawowej
im. Stefana Żeromskiego
w Oleśnicy

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Regionalna Izba Obrachunkowa w Kielcach, na podstawie art. 1 ust. 2 ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych¹, w związku z § 4 ust. 2 pkt 2 Rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 16 lipca 2004 r. w sprawie siedzib i zasięgu terytorialnego izb obrachunkowych oraz szczegółowej organizacji izb, liczby członków kolegium i trybu postępowania², przeprowadziła w Publicznej Szkole Podstawowej w Oleśnicy (PSP) problemową kontrolę wybranych zagadnień z zakresu gospodarki finansowej za 2013 rok i inne wybrane okresy. Protokół kontroli omówiono i podpisano w dniu 10 marca 2015 r.

W wyniku kontroli stwierdzono niżej opisane nieprawidłowości i uchybienia, które powstały na skutek nieprzestrzegania obowiązujących przepisów prawa przez osoby odpowiedzialne za gospodarkę finansową Szkoły.

W Publicznej Szkole Podstawowej w Oleśnicy pomimo prowadzenia we własnym zakresie ksiąg rachunkowych nie zatrudniono osoby na stanowisku głównego księgowego. W konsekwencji nie zostały powierzone obowiązki i odpowiedzialność w zakresie wynikającym z przepisów art. 54 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych³. Niezatrudnienie pracownika na stanowisku głównego księgowego, jak również nie powierzenie ww. obowiązków i odpowiedzialności stanowi naruszenie art. 54 ustawy o finansach publicznych.

PSP w Oleśnicy posiada rachunek bankowy w Krakowskim Banku Spółdzielczym – Oddział Oleśnica. Umowa rachunku rozliczeniowego z dnia 01.06.2011 r. na czas określony do 31.05.2014 r. oraz umowa z dnia 01.06.2014 r. na czas określony do dnia 31.05.2017 r. zostały zawarte przez Wójta Gminy Oleśnica przy kontrasygnacie Skarbnika Gminy zamiast przez Dyrektora Szkoły, co narusza art. 47 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym⁴ oraz art. 39 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty⁵.

W dokumentacji opisującej przyjęte zasady rachunkowości wymieniono konta księgi głównej np. 240-AVI – Potrącenia AVIVA, 240-POZ – Potrącenia pozostałe, 240-NOT – Nota księgowa itp. oraz analogicznie m.in. do kont 011, 071, 130, 229, 234, które to konta funkcjonują jako konta analityczne oraz nie określono faktycznych zasad funkcjonowania konta 130 oraz nie określono zasad klasyfikacji zdarzeń dla kont: 221, zespołu 4, konta 720 jak również wskazano korespondencję kont z kontem 140 zamiast 141. Nieprawidłowość stanowi naruszenie art. 10 ust. 1 pkt 3 lit a ustawy o rachunkowości.

W kontrolowanej jednostce prowadzono w 2013 r. dzienniki częściowe, grupujące zdarzenia według ich rodzajów: „GŁÓWNY”, „DOCHODY”, „SOCJALNY”, „PROJEKT”, w zakresie których nie sporządzano zestawień obrotów dzienników częściowych za dany okres sprawozdawczy, co narusza art. 14 ust. 3 ustawy

¹ Dz. U. z 2012 r. poz. 1113

² Dz. U. z 2004 r. Nr 167, poz. 1747

³ Dz. U. z 2013 r. poz. 885 z późn. zm.

⁴ Dz. U. z 2013 r. poz. 594 ze zm.

⁵ Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 ze zm.

o rachunkowości.

Na podstawie przedłożonych do kontroli wydruków ksiąg rachunkowych za grudzień 2013 r. oraz styczeń 2014 r. ustalono, że zapisy księgowy w dzienniku i na kontach księgowych zawierały jedną datę, a winny zawierać datę dokonania operacji gospodarczej, datę dowodu księgowego stanowiącego podstawę zapisu, jeżeli różniła się od daty operacji oraz datę zapisu. Nieprawidłowość narusza art. 23 ust. 2 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości. Ponadto zapisy dotyczące rozrachunków nie zawierały wskazania terminu płatności, co narusza art. 24 ust. 4 pkt 2 ustawy o rachunkowości, w związku z § 6 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 3 lutego 2010 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej i § 8 ust. 2 pkt 5 załącznika Nr 39 do tego rozporządzenia.

Na 31.12.2013 r. konto 201 wykazywało saldo Wn w kwocie 505,02 zł oraz saldo Ma w kwocie 3.171,85 zł. Na podstawie ewidencji analitycznej do konta 201, protokołu z weryfikacji salda na koniec 2013 r. oraz bilansu otwarcia 2014 r. ustalono, że na 31.12.2013 r. na koncie 201 wystąpiły należności w kwocie 505,02 zł (saldo Wn - należności z tytułu nadpłat za dostawy energii oraz prenumeratę) oraz zobowiązania z tytułu dostaw i usług w kwocie 3.171,85 zł (saldo Ma). W sprawozdaniu Rb-N nie wykazano należności wynikających z salda Wn konta 201 „Rozrachunki z odbiorcami i dostawcami” w kwocie 505,02 zł, co narusza § 4 ust. 1 pkt 1 oraz § 10 ust. 4 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 4 marca 2010 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych⁶.

W 2013 i 2014 roku w ewidencji księgowej nie dokonywano przypisu należności z tytułu opłat za posiłki na koncie 201. Zaniechanie wprowadzenia do ksiąg rachunkowych należności z ww. tytułu narusza art. 20 ust. 1 ustawy o rachunkowości zgodnie, z którym do ksiąg rachunkowych okresu sprawozdawczego należy wprowadzić w postaci zapisu, każde zdarzenie, które nastąpiło w tym okresie sprawozdawczym oraz zasady funkcjonowania tego konta określone w załączniku nr 3 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej⁷ i polityce rachunkowości PSP. Przychody z opłat za posiłki ujęte bezpośrednio na koncie 700 za 2013 r. wynosiły 14.028,50 zł.

W zakresie sposobu prowadzenia ewidencji analitycznej do konta 011 – „Środki trwałe”, stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- niewskazywanie numeru identyfikacyjnego dowodu księgowego, stanowiącego podstawę zapisu (dotyczy wszystkich środków trwałych ujętych w księdze), co stanowi naruszenie przepisów art. 23 ust. 2 pkt 2 ustawy o rachunkowości,
- ujęto zbiorczo środki trwałe w jednej pozycji ewidencji środków trwałych np. „komp. Pracownia 9+1”, „zestaw komputerowy – bibliot.”(zbiorczo 4 zestawy) dla których na podstawie prowadzonej ewidencji nie można ustalić wartości początkowej poszczególnych środków trwałych, co narusza zasady prowadzenia ewidencji szczegółowej do kont 011 i 013 określone w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r.,
- ewidencja szczegółowa środków trwałych, nie określa miejsca użytkowania przedmiotów, co narusza zasady prowadzenia ewidencji szczegółowej do kont 011 i 013 określone w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r.

W ewidencji środków trwałych ujęte są środki trwałe takie jak: budynek szkoły w Oleśnicy o wartości 358.688,92 zł, budynek Pieczonogi o wartości 515.196,60 zł, dom nauczyciela 75.078,08 zł. Ustalono, że decyzją nr 1/2013 Wójt Gminy Oleśnica oddał na wniosek Dyrektora PSP w Oleśnicy działkę i budynek szkoły w miejscowości Pieczonogi na działalność statutową. Natomiast pozostałe ww. nieruchomości ujęte w ewidencji środków trwałych PSP w Oleśnicy nie zostały kontrolowanej jednostce oddane w trwały zarząd. Pomimo, że Dyrektor Szkoły nie posiadał tytułu prawnego do dysponowania nieruchomościami w msc. Oleśnica w dniu 1 września 2010 r. zawarł umowę użyczenia lokalu z Kierownikiem Gminnej Biblioteki Publicznej w Oleśnicy na

⁶ Dz. U. z 2014 r. poz. 1773

⁷ Dz. U. z 2013 r. poz. 289, dalej rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r.

podstawie której użyczył bezpłatnie jedno pomieszczenie szkoły o powierzchni 30 m².

Ustalono, że w budynku „Dom nauczyciela w Oleśnicy” mieszka 3 nauczycieli – 2 czynnych i 1 emerytowany. Kontrolującemu przedstawiono umowę najmu zawartą w dniu 1 września 2010 r. z Katarzyną S. w której Dyrektor Szkoły oświadcza, że jest zarządcą budynku i oddaje w najem mieszkanie. W § pkt 1 umowy określono, że najemca nie ponosi kosztów związanych z opłatą czynszu dla Wynajmującego. Dyrektor Szkoły oświadczył, że z pozostałymi wynajmującymi nie została zawarta żadna umowa.

Gospodarowanie nieruchomościami, które nie zostały jednostce przekazane w trwały zarząd stanowi naruszenie art. 43 ust. 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami. Nie ustalanie i nie pobieranie czynszu najmu z tytułu zawartej umowy najmu narusza art. 42 ust. 5 ustawy o finansach publicznych.

Część ewidencji środków trwałych stanowią księgi inwentarzowe przejęte po zlikwidowanej Publicznej Szkole Podstawowej w Poczonogach. Do ksiąg rachunkowych PSP w Oleśnicy pod datą 30.09.2012 r. wprowadzono ogółem na konta 011, 013 i 014 stan majątku po zlikwidowanej szkole, przekształconej w szkołę filialną bez sporządzenia inwentarza przejmowanego majątku i potwierdzenia go w drodze inwentaryzacji. Dowód księgowy stanowiący podstawę ujęcia w księgach rachunkowych nie zawiera dokładnego opisu operacji wraz ze wskazaniem poszczególnych wartości, jednostek miary, co narusza art. 21 ust. 1 pkt 3, art. 22 ust. 1 i art. 24 ust. 4 pkt 1 ustawy o rachunkowości.

W 2013 r. nie przyznano ze środków zakładowego funduszu świadczeń socjalnych świadczeń osobom uprawnionym do korzystania z ZFŚS dla trzech pracowników zatrudnionych w niepełnym wymiarze czasu pracy, którzy korzystali z ZFŚS Publicznego Gimnazjum w Oleśnicy oraz pracownicy zatrudnionej na zastępstwo. Nie przyznawanie świadczeń dla wszystkich uprawnionych z zastosowaniem innego kryterium niż ocena sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej do korzystania z Funduszu, stanowi naruszenie art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych.

W wyniku kontroli wykonania planu finansowego PSP ustalono, że szkoła nie ponosi kosztów zakupu energii dla celów grzewczych (gazu ziemnego), z uwagi że szkoła kotłownia znajduje się przy Publicznym Gimnazjum w Oleśnicy. W związku z powyższym koszty i wydatki ujęte w rozdziale 80101 nie odzwierciedlają faktycznych kosztów funkcjonowania jednostki. Na ww. okoliczność nie zawarto uregulowań pisemnych. Nie obciążanie jednostki wszystkimi kosztami jej funkcjonowania narusza art. 6 ust. 1 ustawy o rachunkowości.

Odpowiedzialność za stwierdzone nieprawidłowości ponosi Dyrektor Publicznej Szkoły Podstawowej w Oleśnicy.

WNIOSKI POKONTROLNE

Przedstawiając powyższe ustalenia kontroli Regionalna Izba Obrachunkowa w Kielcach, na podstawie art. 9 ust. 2 ustawy o regionalnych izbach obrachunkowych, wnosi o ich wykorzystanie celem usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości poprzez realizację niżej przedstawionych wniosków pokontrolnych oraz podjęcie innych niezbędnych działań w celu niedopuszczenia do powstania podobnych nieprawidłowości w dalszej działalności.

1. Zatrudnić pracownika na stanowisku głównego księgowego oraz powierzyć odpowiedzialność i obowiązki w zakresie: prowadzenia rachunkowości jednostki, wykonywania dyspozycji środkami pieniężnymi, dokonywania wstępnej kontroli zgodności operacji gospodarczych i finansowych z planem finansowym oraz kompletności i rzetelności dokumentów dotyczących operacji gospodarczych i finansowych, stosownie do art. 54 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych.
2. W zakresie działalności kierowanej jednostki umowy zawierać przez Dyrektora Szkoły na podstawie posiadanego pełnomocnictwa, stosownie do art. 47 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym.

3. Zapisów operacji gospodarczych występujących w jednostce dokonywać na kontach przewidzianych do stosowania w zakładowym planie kont i zgodnie z przyjętymi w nim zasadami klasyfikacji zdarzeń, stosownie do art. 4 ust. 1 w związku z art. 10 ust. 1 pkt 3 lit a) ustawy o rachunkowości. Jeżeli ujęta w zakładowym planie kont liczba kont syntetycznych jest niewystarczająca w stosunku do potrzeb prowadzenia prawidłowej ewidencji uzupełnić zakładowy plan kont o konta dodatkowe, zgodne co do treści ekonomicznej z odpowiednimi kontami planu kont, zgodnie z § 15 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r.
4. Przy prowadzeniu dzienników częściowych, grupujących zdarzenia według ich rodzajów, sporządzać zestawienia obrotów tych dzienników za dany okres sprawozdawczy, stosownie do art. 14 ust. 3 ustawy o rachunkowości, mając na uwadze, że obroty tego zestawienia powinny być zgodne z obrotami zestawienia obrotów i sald kont księgi głównej, stosownie do art. 18 ust. 1 ustawy o rachunkowości.
5. W zapisach księgowych zawierać wszystkie elementy określone w art. 23 ust. 2 ustawy o rachunkowości, w tym faktyczną datę operacji gospodarczej oraz datę zapisu. Ponadto w zapisach dotyczących rozrachunków wskazywać termin płatności celem umożliwienia sporządzenia sprawozdań w zakresie zaległości i zobowiązań wymagalnych, stosownie do art. 24 ust. 4 pkt 2 ustawy o rachunkowości.
6. Sprawozdanie jednostkowe Rb-N sporządzać rzetelnie i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym, na podstawie ksiąg rachunkowych lub ewidencji księgowej jednostki oraz innych dokumentów dotyczących tej jednostki, a w szczególności wykazywać w nim należności wynikające z ksiąg rachunkowych, stosownie do § 4 ust. 1 pkt 1 oraz § 10 ust. 4 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 4 marca 2010 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych.
7. Przestrzegać porządku systematycznego ujmowania zdarzeń w księgach rachunkowych, stosownie do art. 15 ust. 1 ustawy o rachunkowości oraz zasad funkcjonowania kont określonych w załączniku nr 3 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r., a w szczególności przypis należności z tytułu świadczonych usług, które w momencie wpływu nie stanowią dochodów budżetowych, ponieważ zgodnie z uchwałą Rady Gminy stanowią dochody wydzielonego rachunku dochodów ujmować każdorazowo w okresie sprawozdawczym miesięcznym na kontach:
 - Wn 201 „Rozrachunki z dostawcami i odbiorcami”,
 - Ma 700 „Sprzedaż produktów i koszt ich wytworzenia”.
8. Ewidencję szczegółową środków trwałych do kont 011 i 013 (księgi inwentarzowe) prowadzić w sposób umożliwiający: ustalenie wartości początkowej poszczególnych obiektów środków trwałych, ustalenie osób lub komórek organizacyjnych, którym powierzono środki trwałe, należyte obliczenie umorzenia i amortyzacji, stosownie do zasad prowadzenia tej ewidencji określonych w pkt 1 i 2 załącznika nr 3 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r.
9. Podjąć działania w zakresie uregulowania formy gospodarowania nieruchomością szkoły i domu nauczyciela oraz korzystać z nieruchomości oddanej w trwały zarząd, stosownie do art. 43 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami. Nieruchomości lub jej części otrzymane w trwały zarząd oddawać w najem, dzierżawę albo użyczenie na czas nie dłuższy niż czas, na który został ustanowiony trwały zarząd, z równoczesnym zawiadomieniem właściwego organu i organu nadzorującego, jeżeli umowa jest zawierana na czas oznaczony do 3 lat, albo za zgodą tych organów, jeżeli umowa jest zawierana na czas oznaczony dłuższy niż 3 lata lub czas nieoznaczony, jednak na okres nie dłuższy niż czas, na który został ustanowiony trwały zarząd; zgoda jest wymagana również w przypadku, gdy po umowie zawartej na czas oznaczony strony zawierają kolejne umowy, których przedmiotem jest ta sama nieruchomość, stosownie do art. 43 ust. 2 pkt 3 ustawy o gospodarce nieruchomościami.

10. Zapisów w księgach rachunkowych dokonywać na podstawie rzetelnych dowodów księgowych zawierających m.in. opis operacji oraz jej wartość, jeżeli to możliwe, określoną także w jednostkach naturalnych, stosownie do art. 22 ust. 1 ustawy o rachunkowości.
11. Ze środków zakładowego funduszu świadczeń socjalnych przyznawać świadczenia dla wszystkich uprawnionych, stosownie do art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych.
12. Ustalić zasady rozliczania kosztów zużycia gazu dla potrzeb ogrzewania szkoły i obciążać koszty szkoły wydatkami z tego tytułu.

Regionalna Izba Obrachunkowa w Kielcach, na podstawie art. 9 ust. 3 ustawy z dnia 7 października 1992 roku o regionalnych izbach obrachunkowych, oczekuje od Pana Dyrektora zawiadomienia o wykonaniu wniosków pokontrolnych lub przyczynach ich niewykonania, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia.

Do wniosków zawartych w wystąpieniu służy prawo złożenia zastrzeżeń na podstawie art. 9 ust. 3 i ust. 4 przedmiotowej ustawy do tutejszego Kolegium, za pośrednictwem Prezesa Izby, w terminie 14 dni od daty otrzymania wystąpienia pokontrolnego.

Do wiadomości:

Wójt Gminy Oleśnica

ZASTĘPCA PRZESIA
Regionalnej Izby Obrachunkowej
w Kielcach

mgr Zbigniew Rekas